

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

2014 dccc 4

RHAN 4

DIWALLU ANGHENION

Taliadau uniongyrchol

50 Taliadau uniongyrchol i ddiwallu anghenion oedolyn

- (1) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol neu ganiatáu i awdurdod lleol wneud taliadau i berson tuag at y gost o ddiwallu anghenion oedolyn am ofal a chymorth o dan adran 35 neu 36.
- (2) Ond ni chaiff rheoliadau o dan is-adran (1) ei gwneud yn ofynnol bod taliadau o'r fath yn cael eu gwneud na chaniatáu hynny oni chaiff amod 1 neu 2 ei fodloni.
- (3) Amod 1 yw—
 - (a) bod y taliadau i'w gwneud i'r oedolyn y mae arno anghenion am ofal a chymorth ("A"),
 - (b) bod gan A, neu y mae'r awdurdod lleol yn credu bod gan A, alluedd i gydsynio bod y taliadau'n cael eu gwneud,
 - (c) bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni—
 - (i) bod gwneud y taliadau yn ffordd briodol o ddiwallu anghenion A, a
 - (ii) bod gan A allu i reoli'r taliadau (naill ai ar ei ben ei hun neu gyda'r cymorth sydd ar gael i A), a
 - (d) bod A wedi cydsynio i'r taliadau gael eu gwneud.
- (4) Amod 2 yw—
 - (a) nad oes gan yr oedolyn y mae arno anghenion am ofal a chymorth ("A"), neu y mae'r awdurdod lleol yn credu nad oes ganddo, y galluedd i gydsynio bod y taliadau'n cael eu gwneud,

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Croes Bennawd: Taliadau uniongyrchol yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 01 Mai 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (b) bod y taliadau i'w gwneud i berson (“P”) ar wahân i A,
 - (c) bod P yn berson addas,
 - (d) bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni—
 - (i) bod gwneud y taliadau'n ffordd briodol o ddiwallu anghenion A,
 - (ii) bod gan P allu i reoli'r taliadau (naill ai ar ei ben ei hun neu gyda'r cymorth sydd ar gael i P), a
 - (iii) y bydd P yn gweithredu er lles pennaf A wrth reoli'r taliadau, ac
 - (e) bod y cydsyniad angenrheidiol wedi ei gael i wneud y taliadau i P.
- (5) At ddibenion is-adran (4)(c), mae P yn “berson addas”—
- (a) os yw P wedi ei awdurdodi o dan Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 (p'un ai yn nhermau cyffredinol neu benodol) i wneud penderfyniadau ynghylch anghenion A am ofal a chymorth,
 - (b) lle nad yw P wedi ei awdurdodi fel a grybwyllwyd ym mharagraff (a), os yw person sydd wedi ei awdurdodi felly yn cytuno gyda'r awdurdod lleol fod P yn addas i gael taliadau tuag at y gost o ddiwallu anghenion A am ofal a chymorth, neu
 - (c) lle nad yw P wedi ei awdurdodi fel a grybwyllwyd ym mharagraff (a) ac nad oes unrhyw berson sydd wedi ei awdurdodi felly, os yw'r awdurdod lleol o'r farn bod P yn addas i gael taliadau o'r math hwnnw.
- (6) At ddibenion is-adran (4)(e), ystyr “cydsyniad angenrheidiol” yw—
- (a) cydsyniad P, a
 - (b) pan fo P yn berson addas yn rhinwedd is-adran (5)(b), cydsyniad person sydd wedi ei awdurdodi o dan Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 (p'un ai yn nhermau cyffredinol neu benodol) i wneud penderfyniadau ynghylch anghenion A am ofal a chymorth.
- (7) Cyfeirir at daliad o dan yr adran hon yn y Ddeddf hon fel “taliad uniongyrchol”.

Gwybodaeth Cychwyn

- I1** A. 50 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 199\(2\)](#)
- I2** A. 50 mewn grym ar 6.4.2016 gan [O.S. 2016/412](#), [ergl. 2](#) (ynghyd ag [ergl. 4](#), [Atod. 1](#), [Atod. 2](#))

51 Taliadau uniongyrchol i ddiwallu anghenion plentyn

- (1) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol neu ganiatáu i awdurdod lleol wneud taliadau i berson tuag at y gost o ddiwallu anghenion plentyn am ofal a chymorth o dan adran 37, 38 neu 39.
- (2) Ond ni chaiff rheoliadau o dan is-adran (1) ei gwneud yn ofynnol bod taliadau o'r fath yn cael eu gwneud na chaniatáu hynny oni chaiff amodau 1 i 4 eu bodloni.
- (3) Amod 1 yw bod y taliadau i'w gwneud i berson (“P”) sydd—
 - (a) yn berson â chyfrifoldeb rhiant dros blentyn y mae arno anghenion am ofal a chymorth, neu
 - (b) yn blentyn y mae arno anghenion am ofal a chymorth.
- (4) Amod 2 yw—

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Croes Bennawd: Taliadau uniongyrchol yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 01 Mai 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (a) pan fo P yn oedolyn neu'n blentyn 16 neu 17 oed, bod gan P, neu fod yr awdurdod lleol yn credu bod gan P, alluedd i gydsynio bod y taliadau yn cael eu gwneud;
 - (b) pan fo P yn blentyn o dan 16 oed, bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni bod gan P ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch cael taliadau uniongyrchol.
- (5) Amod 3 yw bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni—
- (a) bod gwneud y taliadau yn ffordd briodol o ddiwallu anghenion y plentyn,
 - (b) y caiff llesiant y plentyn ei ddiogelu a'i hyrwyddo drwy i'r taliadau gael eu gwneud, ac
 - (c) bod gan P allu i reoli'r taliadau (naill ai ar ei ben ei hun neu gyda'r cymorth sydd ar gael i P).
- (6) Amod 4 yw bod P wedi cydsynio bod y taliadau'n cael eu gwneud.
- (7) Cyfeirir at daliad o dan yr adran hon yn y Ddeddf hon fel “taliad uniongyrchol”.

Gwybodaeth Cychwyn

I3 A. 51 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**

I4 A. 51 mewn grym ar 6.4.2016 gan **O.S. 2016/412**, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4**, **Atod. 1**, **Atod. 2**)

52 Taliadau uniongyrchol i ddiwallu anghenion gofalwr

- (1) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol neu ganiatáu i awdurdod lleol wneud taliadau i berson tuag at y gost o ddiwallu anghenion gofalwr am gymorth o dan adran 40, 42 neu 45.
- (2) Ond ni chaiff rheoliadau o dan is-adran (1) ei gwneud yn ofynnol i daliadau o'r fath gael eu gwneud neu ganiatáu iddynt gael eu gwneud oni chaiff amodau 1 i 4 eu cyflawni.
- (3) Amod 1 yw bod y taliadau i'w gwneud i'r gofalwr y mae arno anghenion am gymorth (“C”).
- (4) Amod 2 yw—
 - (a) pan fo C yn oedolyn neu'n blentyn 16 neu 17 oed, bod gan C, neu fod yr awdurdod lleol yn credu bod gan C, alluedd i gydsynio bod y taliadau yn cael eu gwneud;
 - (b) pan fo C yn blentyn o dan 16 oed, bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni bod gan C ddealltwriaeth ddigonol i wneud penderfyniad deallus ynghylch cael taliadau uniongyrchol.
- (5) Amod 3 yw bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni—
 - (a) bod gwneud y taliadau yn ffordd briodol o ddiwallu anghenion C, a
 - (b) bod gan C allu i reoli'r taliadau (naill ai ar ei ben ei hun neu gyda'r cymorth sydd ar gael i C).
- (6) Amod 4 yw bod C wedi cydsynio bod y taliadau'n cael eu gwneud.
- (7) Cyfeirir at daliad o dan yr adran hon yn y Ddeddf hon fel “taliad uniongyrchol”.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Croes Bennawd: Taliadau uniongyrchol yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 01 Mai 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

Gwybodaeth Cychwyn

- I5** A. 52 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 199(2)**
I6 A. 52 mewn grym ar 6.4.2016 gan **O.S. 2016/412**, **ergl. 2** (ynghyd ag **ergl. 4**, **Atod. 1**, **Atod. 2**)

53 Taliadau uniongyrchol: darpariaeth bellach

- (1) Caiff rheoliadau o dan adran 50, 51 neu 52 hefyd wneud darpariaeth ynghylch y materion canlynol (ymhlith pethau eraill)—
- y dull y mae symiau'r taliadau uniongyrchol i'w dyfarnu;
 - gwneud taliadau uniongyrchol fel taliadau gros neu fel arall fel taliadau net; dyfarnu—
 - adnoddau ariannol personau penodedig, a
 - y swm (os oes un) a fyddai'n rhesymol ymarferol i'r personau hynny ei dalu ar ffurf ad-daliad (yn achos taliadau gros) neu gyfraniad (yn achos taliadau net);
 - materion y caiff awdurdod lleol, neu y mae'n rhaid iddo, roi sylw iddynt wrth wneud penderfyniad o fath penodedig ynghylch taliadau uniongyrchol;
 - amodau y caiff awdurdod lleol, neu y mae'n rhaid iddo, eu gosod a'r amodau na chaniateir iddo eu gosod, mewn perthynas â thaliadau uniongyrchol;
 - camau y caiff awdurdod lleol, neu y mae'n rhaid iddo, eu cymryd cyn, neu ar ôl, gwneud dyfarniad o fath penodedig ynghylch taliadau uniongyrchol;
 - cymorth y mae'n rhaid i awdurdod lleol ei ddarparu neu ei drefnu ar gyfer personau y mae'n gwneud taliadau uniongyrchol iddynt;
 - achosion neu amgylchiadau lle y caiff awdurdod lleol weithredu fel asiant ar ran person y mae taliadau uniongyrchol yn cael eu gwneud iddo;
 - amodau y disodlir odanynt ddyletswydd neu bŵer awdurdod lleol i ddiwallu anghenion person am ofal a chymorth, neu anghenion gofalwr am gymorth, drwy wneud taliadau uniongyrchol, ac i ba raddau y disodlir y ddyletswydd honno neu'r pŵer hwnnw;
 - achosion neu amgylchiadau lle na chaiff awdurdod lleol wneud, neu lle y caniateir iddo beidio â gwneud, taliadau i berson neu mewn perthynas â pherson;
 - achosion neu amgylchiadau lle y mae'n rhaid i berson, neu lle y caiff person, nad yw bellach heb alluedd, neu y mae'r awdurdod lleol yn credu nad yw'r oedolyn hwnnw bellach heb alluedd, i gydsynio bod taliadau uniongyrchol yn cael eu gwneud, gael ei drin, serch hynny, at ddibenion adrannau 50 i 52 fel pe na bai ganddo'r galluedd i wneud hynny;
 - achosion neu amgylchiadau lle y caiff, neu y mae'n rhaid i, awdurdod lleol sy'n gwneud taliadau uniongyrchol adolygu'r arfer o wneud y taliadau hynny;
 - achosion neu amgylchiadau lle y caiff, neu y mae'n rhaid i, awdurdod lleol sy'n gwneud taliadau uniongyrchol—
 - terfynu'r arfer o wneud y taliadau hynny;
 - ei gwneud yn ofynnol i'r cyfan neu ran o daliad uniongyrchol gael ei ad-dalu;
 - adennill unrhyw swm sy'n ddyledus i awdurdod lleol mewn cysylltiad â gwneud taliadau uniongyrchol.
- (2) Yn is-adran (1)(b) ac (c)—

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Croes Bennawd: Taliadau uniongyrchol yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 01 Mai 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- ystyr “taliadau gros” yw taliadau uniongyrchol—
- (a) a wneir ar raddfa y mae'r awdurdod lleol yn amcangyfrif ei bod yn gyfatebol i'r gost resymol o sicrhau bod y gofal a'r cymorth (neu, yn achos gofalwyr, y cymorth), y mae'r taliadau'n cael eu gwneud mewn perthynas â hwy, yn cael eu darparu, ond
 - (b) y caniateir eu gwneud yn ddarostyngedig i'r amod bod person a bennir mewn rheoliadau yn talu i'r awdurdod, ar ffurf ad-daliad, swm neu symiau a ddyfernir o dan y rheoliadau;
- ystyr “taliadau net” yw taliadau uniongyrchol—
- (a) a wneir ar y sail y bydd person a bennir mewn rheoliadau yn talu swm neu symiau a bennir o dan y rheoliadau drwy gyfraniad tuag at y gost o sicrhau'r ddarpariaeth o ofal a chymorth (neu, yn achos gofalwyr, y cymorth) y gwneir y taliadau mewn perthynas â hwy, a
 - (b) a wneir yn unol â hynny ar raddfa islaw'r raddfa y mae'r awdurdod lleol yn amcangyfrif ei bod yn gyfatebol i'r gost resymol o sicrhau'r ddarpariaeth o'r gofal a'r cymorth hwnnw (neu, yn achos gofalwyr, y cymorth hwnnw) i adlewyrchu'r cyfraniad a wneir gan y person hwnnw.
- (3) Caiff rheoliadau o dan adran 50, 51 neu 52 wneud darpariaeth mewn perthynas â thaliadau uniongyrchol sy'n cyfateb i'r ddarpariaeth a wneir gan, neu y caniateir ei gwneud o dan, adrannau 59 i 67 neu adran 73.
 - (4) At ddibenion is-adran (3), mae'r ddarpariaeth yn cyfateb i'r ddarpariaeth honno a wneir gan neu o dan adrannau 59 i 67 neu adran 73 os yw, mewn perthynas ag ad-daliadau neu gyfraniadau, yn gwneud darpariaeth sydd, ym marn Gweinidogion Cymru, yn cael effaith gyfatebol i'r ddarpariaeth a wneir gan neu o dan yr adrannau hynny mewn perthynas â ffioedd ar gyfer darparu neu drefnu ar gyfer darparu gofal a chymorth (neu gymorth, yn achos gofalwyr) i ddiwallu anghenion person.
 - (5) Rhaid i reoliadau o dan adran 50, 51 neu 52 ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol gymryd camau penodedig i alluogi personau perthnasol i wneud dewisiadau deallus ynghylch y defnydd o daliadau uniongyrchol.
 - (6) Yn is-adran (5) ystyr “personau perthnasol” yw personau y mae rhaid cael eu cydsyniad i wneud taliadau uniongyrchol o dan reoliadau a wneir o dan adran 50, 51 neu 52.
 - (7) Rhaid i reoliadau o dan adran 51 bennu, pan fo taliadau uniongyrchol yn cael eu gwneud i berson sy'n cael budd-dal sy'n dod o fewn categori penodedig—
 - (a) bod rhaid i'r taliadau gael eu gwneud ar raddfa y mae'r awdurdod lleol yn amcangyfrif ei bod yn gyfatebol i'r gost resymol o sicrhau bod y gofal a'r cymorth, y mae'r taliadau yn cael eu gwneud mewn cysylltiad â hwy, yn cael eu darparu, a
 - (b) na chaniateir iddynt gael eu gwneud yn ddarostyngedig i unrhyw amod sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson dalu unrhyw swm i'r awdurdod ar ffurf ad-daliad.
 - (8) Yn is-adran (7) mae “budd-dal” yn cynnwys unrhyw lwfans, taliad, credyd neu fenthyciad.
 - (9) Caiff person y mae awdurdod lleol yn gwneud taliad uniongyrchol iddo, yn ddarostyngedig i reoliadau a wneir o dan adran 50, 51 neu 52, ddefnyddio'r taliad i brynu gofal a chymorth (neu, yn achos gofalwr, gymorth) gan unrhyw berson (gan gynnwys, ymhlith eraill, yr awdurdod a wnaeth y taliad).

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Croes Bennawd: Taliadau uniongyrchol yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 01 Mai 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

(10) Caiff awdurdod lleol osod ffi resymol am y ddarpariaeth o ofal a chymorth (neu, yn achos gofalwr, gymorth) i ddiwallu anghenion y mae taliad uniongyrchol wedi ei wneud mewn cysylltiad â hwy.

[^{F1}(11) Mae'r ffyrdd y caiff awdurdod lleol gyflawni ei ddyletswydd o dan adran 117 o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983 yn cynnwys drwy wneud taliadau uniongyrchol; ac at y diben hwnnw mae Atodlen A1 (sy'n cynnwys addasiadau i adrannau 50 a 51 a'r adran hon) yn cael effaith.]

Diwygiadau Testunol

F1 [A. 53\(11\)](#) wedi ei fewnosod (6.4.2016) gan Rheoliadau Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (Diwygiadau Canlyniadol) 2016 (O.S. 2016/413), rhlau. 2(1), **297(b)**

Gwybodaeth Cychwyn

I7 [A. 53](#) ddim mewn grym ar y Cysyniad Brenhinol, gweler [a. 199\(2\)](#)

I8 [A. 53](#) mewn grym ar 6.4.2016 gan [O.S. 2016/412](#), [ergl. 2](#) (ynghyd ag [ergl. 4](#), [Atod. 1](#), [Atod. 2](#))

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Croes Bennawd: Taliadau uniongyrchol yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 01 Mai 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau.

[View outstanding changes](#)

Changes and effects yet to be applied to the whole Act associated Parts and Chapters:

Whole provisions yet to be inserted into this Act (including any effects on those provisions):

- s. 162(4)(ga) inserted by [2022 asc 1 Sch. 4 para. 30\(2\)\(b\)](#)
- s. 163(4A) inserted by [2014 c. 23 s. 75\(10\)](#) (Effect inserting (4) not applied at s. 163 as it appears to relate to s. 194 in view of the title of the section as cited i.e. "ordinary residence". In s. 194 another (4), identically worded, is inserted on the same date by S.I. 2016/413, regs. 2(1), 316(a))